

Note 5 - Kapitaldekning og kapitalstyring

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretakporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode. EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRDIV ble inntatt i norsk rett med virkning fra 31. desember 2019. Med dette falt Basel-1 gulvet bort og SMB-rabatt ble innført.

Per 31. desember 2020 er samlet minstekrav til ren kjernekapital 12,5 prosent. Kravet til bevaringsbuffer er 2,5 prosent, systemrisikobufferen for norske IRB-A banker er økt til 4,5 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 1,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 1,9 prosent, dog minimum 1.794 millioner kroner. Per 31. desember 2020 er det kronemessige kravet på 1.794 millioner kroner bindende for pilar 2-kravet. Dette medfører at kravet øker fra 1,9 prosent til 1,93 prosent. Totalt minstekrav per 31. desember 2020 er derfor økt fra 14,4 prosent til 14,43 prosent.

Systemrisikobufferen er på 4,5 prosent for de norske engasjementene. For engasjement i andre land skal det aktuelle lands sats benyttes. Per 31. desember 2020 er derfor den reelle satsen for morbank og for konsern 4,4 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer beregnes på differensierte satser. For engasjementer i andre land benyttes den motsyklisk kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. Per 31. desember 2020 er både morbank og konsern under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer.

Representantskapet vedtok i møtet 26. mars 2020 et revidert forslag til anvendelse av overskudd for 2019 med en total reduksjon på 303 millioner kroner i forhold til opprinnelig forslag på 1.314 millioner kroner i utdeling av utbytte og gaver. Historiske tall per 31. desember 2019 er ikke omarbeidet, men effekt av dette vedtaket per 31. desember 2019 er vist i tabell under.

Konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån som var utstedt i henhold til gammelt regelverk er nå innfridd slik at konsernet fra første kvartal 2020 ikke har noen beholdning omfattet av overgangsbestemmelsene.

Morbank			Konsern	
31.12.19	31.12.20	(mill. kr)	31.12.20	31.12.19
17.822	18.092	Sum balanseført egenkapital	21.310	20.420
-1.250	-1.250	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-1.293	-1.293
-512	-515	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1.044	-1.099
-1.314	-890	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-890	-1.314
-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-838	-761
-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	488	438
-33	-43	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-56	-45
-305	-47	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-74	-351
-	-	Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	10	3
-185	-186	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-572	-168
14.222	15.160	Sum ren kjernekapital	17.041	15.830
1.250	1.250	Fondsobligasjon	1.595	1.637
275	-	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	-	275
15.747	16.410	Sum kjernekapital	18.636	17.742
		Tilleggs kapital utover kjernekapital		
1.750	1.750	Ansvarlig kapital	2.262	2.240
12	-	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	-	12
-140	-139	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-139	-140
1.623	1.611	Sum tilleggs kapital	2.123	2.113
17.370	18.020	Netto ansvarlig kapital	20.759	19.854

Minimumskrav ansvarlig kapital				
911	1.053	Spesialiserte foretak	1.240	1.101
1.139	920	Foretak	930	1.149
1.628	1.511	Massemarked eiendom	2.261	2.299
98	107	Massemarked øvrig	110	101
984	1.026	Egenkapitalposisjoner IRB	1	1
4.760	4.617	Sum kredittrisiko IRB	4.541	4.651
2	1	Stater og sentralbanker	2	3
86	93	Obligasjoner med fortrinnsrett	142	132
419	441	Institusjoner	332	282
-	-	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	27	5
42	32	Foretak	281	239
22	20	Massemarked	476	463
9	11	Engasjementer med pant i fast eiendom	136	167
236	272	Egenkapitalposisjoner	408	377
104	99	Øvrige eiendeler	159	151
918	970	Sum kredittrisiko Standardmetoden	1.962	1.818
31	30	Gjeldsrisiko	31	34
-	-	Egenkapitalrisiko	18	15
-	-	Valutarisiko og oppgjørrisiko	3	3
407	421	Operasjonell risiko	770	720
29	25	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	123	115
6.145	6.063	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.448	7.357
76.817	75.785	Beregningsgrunnlag (RWA)	93.096	91.956
3.457	3.410	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4.189	4.138
		Bufferkrav		
1.920	1.895	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.327	2.299
2.305	3.410	Systemrisikobuffer, 4,5 prosent (3,0 prosent)	4.189	2.759
1.920	758	Motsykliskbuffer, 1,0 prosent (2,5 prosent)	931	2.299
6.145	6.063	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	7.448	7.357
4.620	5.687	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	5.404	4.335
Kapitaldekning				
18,5 %	20,0 %	Ren kjernekapitaldekning	18,3 %	17,2 %
20,5 %	21,7 %	Kjernekapitaldekning	20,0 %	19,3 %
22,6 %	23,8 %	Kapitaldekning	22,3 %	21,6 %
Uvektet kjernekapitalandel				
161.905	178.219	Balanseposter	256.978	230.048
6.830	6.190	Poster utenom balansen	7.514	7.897
-851	-606	Øvrige justeringer	-1.577	-1.503
167.885	183.803	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel	262.915	236.441
15.747	16.410	Kjernekapital	18.636	17.742
9,4 %	8,9 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,1 %	7,5 %

Effekt per 31. desember 2019 på korrigert vedtatt overskuddsdisponering:

	31.12.19	
	Mor	Konsern
Ren kjernekapital	14.525	16.133
Kjernekapital	16.051	18.045
Netto ansvarlig kapital	17.673	20.158
Ren kjernekapitaldekning	18,9 %	17,5 %
Kjernekapitaldekning	20,9 %	19,6 %
Kapitaldekning	23,0 %	21,9 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,6 %	7,6 %